

Landelijk Tekenbetenonderzoek

Met deze nieuwsbrief willen wij alle huisartsen die meewerken aan het Landelijk Tekenbetenonderzoek informeren over de stand van zaken van het onderzoek.

Colofon

Tekst

Ir. Agnetha Hofhuis

Uitgever

RIVM
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Meer informatie

Mocht u vragen of opmerkingen hebben over het Landelijk Tekenbetenonderzoek, dan kunt u contact opnemen met de onderzoekers op het RIVM:

Agnetha Hofhuis,

tel. 030 - 274 22 68,
Agnetha.Hofhuis@rivm.nl

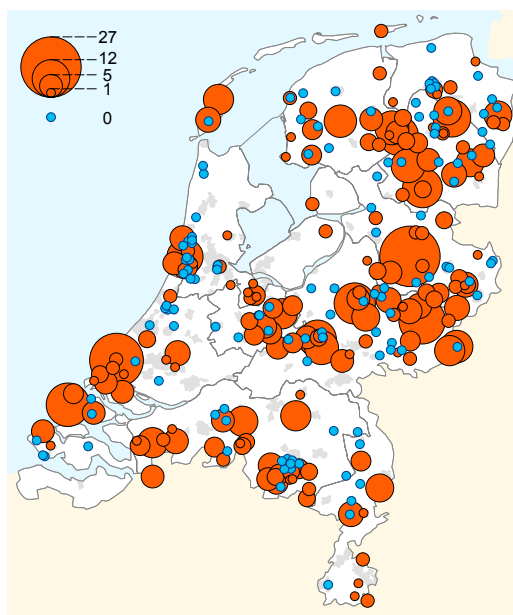
Wilfrid van Pelt,

tel. 030 - 274 35 60,
W.van.Pelt@rivm.nl

Eerdere nieuwsbrieven van het Landelijk Tekenbetenonderzoek kunt u downloaden op:
www.rivm.nl/cib/actueel/nieuwsbrieven

Gegevensverzameling gestopt

Eind 2008 is de inclusie van deelnemers voor het Landelijk Tekenbetenonderzoek gestopt. In de afgelopen twee jaar hebben we met medewerking van driehonderd huisartsen bijna zevenhonderd deelnemers geïncludeerd verspreid over Nederland (zie figuur 1). Hiervan consulteerde 42% de huisarts voor een erythema migrans en 58%

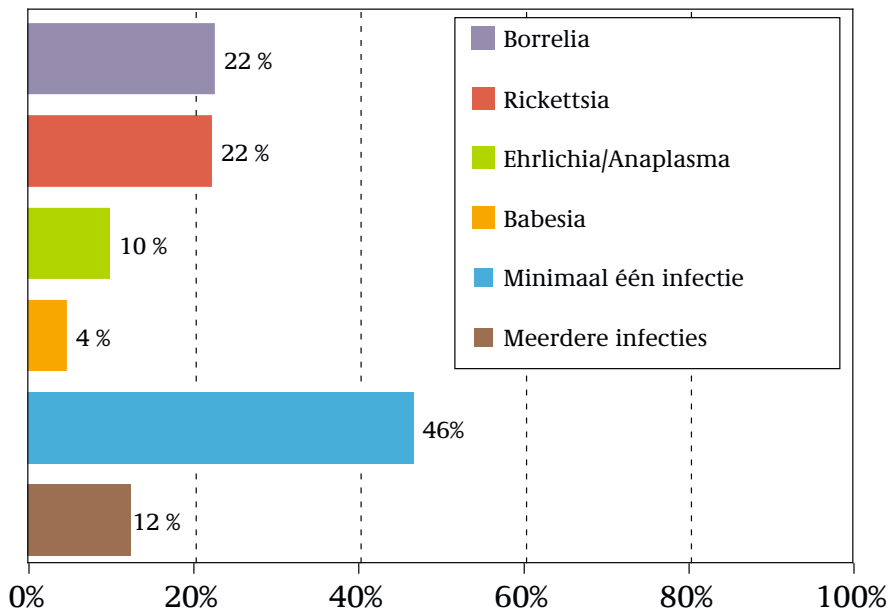
Figuur 1. Verspreiding van deelnemers aan het Landelijk Tekenbetenonderzoek in 2007 en 2008.

van de deelnemers consulteerde de huisarts met een recente tekenbeet. In de maanden januari en februari van 2009 ontvangen wij nog de vervolgsersa van de laatste deelnemers die in november 2008 in het onderzoek gestapt zijn.

Update: voorlopige resultaten van onderzochte teken

In 2007 en 2008 hebben wij 323 teken onderzocht, afkomstig van het lichaam van deelnemers. Na ontvangst op het RIVM worden de teken met de microscoop gedetermineerd naar stadium (larve/nymf/volwassen teek) en soort teek. Zo goed als alle teken zijn gedetermineerd als *Ixodes ricinus*, ofwel de schapenteek. Ruim de helft (55%) van de teken afkomstig van deelnemers was een nymf, 44% van de teken was volwassen, en slechts 1% van de teken was nog een larve. Door middel van PCR (polymerase chain reaction) analyse zijn de teken onderzocht op aanwezigheid van DNA van de micro-organismen *Borrelia*, *Ehrlichia*/*Anaplasma*, *Rickettsia* en *Babesia*.

Bijna de helft (46%) van alle teken bleek besmet te zijn met minimaal één van deze micro-organismen, waarvan 39 teken (12%) meerdere micro-organismen tegelijkertijd bevatten (zie grafiek 1). Eén vijfde van de teken (22%) bleek besmet te zijn

Grafiek 1. Het besmettingspercentage van 323 teken afkomstig van deelnemers in het Landelijk Tekenbetenonderzoek.

met *Borrelia*, de bacterie die de ziekte van Lyme kan veroorzaken. De micro-organismen zijn vervolgens geanalyseerd op genotype, omdat het ziektebeeld van een Lyme-patiënt kan variëren bij besmetting door verschillende genotypen van *Borrelia*. Het meest voorkomende genotype was *Borrellia afzelii* plus een sterk verwant genotype dat *Borrellia afzelii*-achtig wordt genoemd (16% van 323 teken). Andere genotypen die we hebben aangetoond zijn: *Borrelia garinii* (4% van 323 teken), *Borrelia burgdorferi* (2% van 323 teken), *Borrelia valaisiana* (1% van 323 teken). En 5% van de teken bevatte meerdere genotypen van *Borrelia* tegelijk.

Een vijfde (22%) van de teken was besmet met *Rickettsia*. Tien procent van de teken was besmet met *Ehrlichia* (ook wel *Anaplasma* genoemd) en vier procent van de teken was besmet met *Babesia*. Van deze laatste drie micro-organismen is nog niet duidelijk of ze ziekte kunnen veroorzaken bij de mens. Hier willen wij meer over onderzoeken met behulp van de gegevens die verzameld zijn voor het Landelijk Tekenbetenonderzoek.

Graag ook uw aandacht voor de turfkaarten

Wij hebben ondertussen al enkele turfkaarten ontvangen, maar nog lang niet van alle huisartsen. Als u nog ingevulde turfkaarten heeft liggen, zouden wij het op prijs stellen als u deze naar ons wilt opsturen. Dan kunnen we aan de hand van de turfkaarten een inschatting maken van de totale hoeveelheid tekenbeten en erythema migrans bij u in de praktijk in deze periode. Deze kunt u gratis verzenden naar:

RIVM – EPI (pb75),
t.a.v. A. Hofhuis

Antwoordnummer 3205,
3720 VB Bilthoven.

Gegevens analyse in 2009...

Hoewel het door ons beoogde aantal van 1200 deelnemers niet behaald is, zal het behaalde aantal van ongeveer 700 deelnemers voldoende zijn om veel van onze onderzoeksvragen te beantwoorden. Het beoogde aantal deelnemers was namelijk berekend op het besmettingspercentage van teken uit de Nederlandse vegetatie, terwijl het besmettingspercentage van teken afkomstig van deelnemers in het Landelijk Tekenbeten-onderzoek twee keer hoger bleek dan van teken uit de vegetatie.

De voorlopige resultaten van het Landelijk Tekenbetenonderzoek lijken veelbelovend, zeker met het oog op de hoge besmettingspercentages van teken. De mogelijke consequenties van deze bevindingen voor patiënten met een tekenbeet of een erythema migrans moeten we nog verder onderzoeken, in relatie tot de serologische testuitslagen en de gegevens uit de vragenlijsten. Daartoe werken wij het komende jaar aan de gegevensanalyse en we verwachten dat de eerste wetenschappelijke publicaties eind 2009 gereed zullen zijn. Over deze algemene uitkomsten zullen we dan een resultatenbrief sturen naar u en alle deelnemers. En natuurlijk blijven we u informeren over het Landelijk Tekenbetenonderzoek via onze nieuwsbrieven.

Turfkaart voor het Landelijk Tekenbetenonderzoek (oktober 2007 – maart 2008)

Naam huisarts:
Postcode huisarts:
Uw praktijkgrootte (Hoeveel patiënten staan er bij u ingeschreven? A.u.b. afronden op 100-tallen):

Weeknummer Datum van de maandag	Deelnemers aan het Landelijk Tekenbetenonderzoek			Patiënten die NIET deelnemen aan het Landelijk Tekenbetenonderzoek	
	Patiënten met TB (met teek op consult)	Patiënten met EM	Patiënten met TB & EM	Patiënten met TB (zonder teek op consult)	Patiënten met TB (met teek op consult)
Voorbeeld	Onderzoeks nr. 2450	-	-	//	###-//
40 maandag 1 oktober					
41 maandag 8 oktober					
42 maandag 15 oktober					